

Tim Weiner s-a născut la 20 iunie 1956 în New York, SUA.

A absolvit Universitatea Columbia și jurnalist la New York Times. Din 1993 până în 2009 a fost corespondent în Mexic, Afghanistan, Pakistan și Sudan și pe teme de securitate națională la Washington, DC.

În 1988, a primit Premiul Pulitzer (1988) pentru investigațiile privind programele secrete de securitate națională.

Specializat pe probleme de apărare, Tim Weiner a publicat lucrări bazate pe o muncă de cercetare de câteva decenii a serviciilor de informații și investigații americane și pe un număr imens de documente.

CIA. *O istorie secretă*, publicată în 30 de țări, a provocat dezbatere aprinsă în lumea politică, dar și în societatea civilă. În 2007, a fost recompensată, cu premiul National Book Award.

Cartea *FBI. O istorie secretă* pune sub lupă o instituție emblematică a Americii: FBI, Biroul Federal de Investigații. Autorul dezvăluie informații din mii de documente declasificate recent, inclusiv dosarele secrete ale lui J. Edgar Hoover și peste 200 de relatări ale unor foști și actuali agenți FBI.

TIM WEINER

FBI

O ISTORIE SECRETĂ

Traducere din limba engleză de
Corina Hădăreanu

SPIONI ȘI SABOTORI

Bomba din septembrie 1920 de pe Wall Street: un atac terorist care a rămas neelucidat.

Capitolul 1

ANARHIE

J. Edgar Hoover a plecat la război la vîrsta de 22 de ani, într-o joi dimineață, pe 26 iulie 1917. A ieșit din casa în care a copilărit, în Washington DC, și a pornit spre noua lui viață de la Departamentul Justiției, ca infanterist în armata de oameni ai legii care luptă cu spioni, sabotorii, comuniștii și anarhiștii din Statele Unite.

În aprilie, America intrase în Primul Război Mondial. Cele dintâi valuri ale trupelor ei debarcau în Franța, nepregătite pentru ororile cu care aveau să se confrunte. Pe frontul de acasă, americanii erau cuprinși de teama sabotajelor comise de agenții secreți ai Germaniei. Țara era în alertă maximă de un an, încă de la atacul inamic asupra unui uriaș depozit de muniție americană destinată câmpului de luptă. Explodia de la Black Tom Island, la capătul vestic al golfului New York, aruncase în aer 2000 de tone de explozibili, în întunericul unei nopți de vară. Șapte oameni au murit pe loc. Undele de soc au făcut țăndări mii de ferestre din Manhattan. Statuia Libertății a fost zgâriată de șrapnele.

La Departamentul Justiției, Hoover lucra la Divizia Urgentelor de Război, care avea drept sarcină prevenirea următorului atac-surpriză. El a dovedit un spirit marșal și abilitatea de a influența găndirea superiorilor. A câștigat aprecierea șefului diviziei, John Lord O'Brien. „Lucra dumincile și noaptele, la fel ca mine“, își amintea O'Brien. „L-am promovat de câteva ori, numai și numai pe merit.“

Hoover a urcat repede până în vârful ierarhiei în cadrul Biroului Inamici Străini al diviziei, responsabil cu identificarea și trimiterea la închisoare a străinilor suspecti din punct de vedere politic care trăiau în SUA. La vîrsta de 23 de ani, Hoover superviza 6 200 de germani internați în lagăre și alți 450 000 care erau sub supraveghere guvernamentală. La 24 de ani, i s-a dat responsabilitatea nou createi Divizii Radicali din cadrul Departamentului Justiției și a condus cele mai ample operațiuni antiteroriste din istoria SUA, reținând mii de radicali suspecti de pe tot teritoriul țării. Nu avea nici pistoale, nici gloanțe. Armele lui erau informațiile secrete.

Hoover a trăit toată viața în Washington DC, unde s-a născut de Anul Nou 1895, cel mai mic din cei patru copii ai familiei. Era fiul și nepotul unor angajați ai guvernului. Tatăl lui, Dickerson, suferea de depresie; melancolia profundă l-a costat slujba de cartograf guvernamental și probabil i-a grăbit și moartea. Mama lui, Annie, era o fire iubitoare, dar mohorâtă. Hoover a locuit împreună cu ea în primii 43 de ani de viață, până în ziua morții ei. Le-a spus cătorva dintre ajutoarele lui apropiate că nu s-a însurat, deoarece se temea că o femeie nepotrivită l-ar fi nenorocit; un mariaj

eușuat l-ar fi distrus. Nepoata lui Hoover, Margaret Fennell, a crescut în preajma lui și a păstrat legătura cu el timp de șase decenii. L-a cunoscut, atât cât îl putea cunoaște cineva. „Mă găndeam uneori – nu știu cum să spun – că, de fapt, el se temea să stabilească legături prea personale cu oamenii“, explică ea. Dacă Hoover a simțit vreodată altă dragoste, în afara celei pentru Dumnezeu și pentru țară, nu au existat martori. Era afectuos cu cainii, dar lipsit de emoții în ceea ce-i privește pe oameni. Viața lui interioară era un mister, chiar și pentru familie și pentru cei câțiva prieteni apropiati.

Hoover a învățat cum să mărsăluiască în formație și cum să susțină o argumentație protocolară. Echipa de instrucție militară și cea de dezbatere de la Central High School (Liceul Central) au fost elementele principale ale adolescenței lui. Echipa de dezbatere de la Central High School era cea mai bună din oraș, iar Hoover a devenit una dintre vedetele ei; ziarul liceului îi lăuda spiritul competitiv și „logica rece, neobosită“. După o victorie incitantă asupra echipei altui colegiu, el a declarat pentru ziar că disputa i-a dat „o lecție practică și folositoare de viață, care nu este nici mai mult, nici mai puțin decât înfruntarea dintre rațiunea unui individ și rațiunea altuia“.

Hoover a intrat în slujba guvernului Statelor Unite de îndată ce și-a luat bacalaureatul. Simbolurile statului erau peste tot în jurul lui. Casa cu două etaje în care locuia se afla la șase străzi spre sud-est de Colina Capitoliului. În vîrful colinei erau sălile cu candelabre ale Senatului și Camerei Reprezentanților, masivul templu al Curții Supreme și Biblioteca Congresului,

cu tavanele boltite și vitraliile ei. Hoover participa conștiincios la slujbele de duminică ale Bisericii Prezbiteriene, dar catedrala laică a tinereții lui a fost Biblioteca Congresului. Biblioteca deținea orice carte publicată în Statele Unite. Tăcerea intimidantă din sala de lectură principală crea impresia că întreaga cunoaștere era la îndemână, doar să știi unde să cauti. Biblioteca avea propriul ei sistem de clasificare, și Hoover a învățat subtilitățile acestuia pe când lucra la catalogare, câștigându-și banii pentru școală din completarea informațiilor. Ziua lucră la bibliotecă, în timp ce serile și în dimineațile de vară studia la Universitatea George Washington, unde și-a luat licența în drept, în iunie 1917. S-a înrolat în serviciul militar, dar a intrat în Departamentul Justiției, să lupte în războiul de acasă.

Cele mai grave amenințări

Pe 6 aprilie 1917, ziua în care America a intrat în Primul Război Mondial, președintele Woodrow Wilson a semnat ordinul executiv care dădea Departamentului Justiției puterea de a dispune arestarea și trimiterea la închisoare, fără proces, a oricărui străin considerat neloial. Președintele a spus poporului american că Germania „a umplut cu spioni încrezătoarele noastre comunități, și chiar birourile guvernului, și a pus la cale intrigă criminale, oriunde a ajuns“. Vorbele președintelui au stârnit teamă în toată țara, iar echipa a pus o povară grea asupra Departamentului Justiției. „Când am declarat război“, a spus O'Brien, „erau oameni care se așteptau să vadă o veritabilă domnie a terorii în America“.

O'Brien îi superviza pe Hoover și pe colegii lui, care trudeau zi și noapte în birourile înghesuite și pline de fum de la Divizia Urgențelor de Război și de la Biroul pentru Inamici Străini, trecând în revistă rapoarte fragmentare privind comploturi împotriva Americii. Erau ca niște pompieri care auzeau fără încetare soneurile alarmelor false. Erau supuși unor „presiuni enorme“, își amintea O'Brien; politicienii și opinia publică îi bombardau cu cereri de „inculpare nediscriminată“ și „reprimarea totală“ a suspectilor american și străini deopotrivă, deseori „doar pe baza unor zvonuri irresponsabile“. Înainte de Black Tom, „oamenii acestei națiuni nu au avut nici o experiență cu activitățile subversive“, a spus el. „Guvernul era la fel de nepregătit.“ După Black Tom, mii de amenințări potențiale au fost raportate guvernului. Conducătorii americanii se temeau că inamicul putea să lovească oriunde,oricând.

Germanii care au pus la cale atacul de la Black Tom intraseră în acțiune din momentul începerii Primului Război Mondial în Europa, în vara anului 1914. Ei au planuit să infiltreze Washingtonul și să submineze Wall Street; tot ei i-au determinat pe naționaliștii irlandezi și hinduși să lovească ținte americane; ei au folosit Mexicul și Canada ca refugii sigure pentru operațiuni sub acoperire împotriva Statelor Unite. În timp ce Hoover studia încă dreptul la serial, la începutul lui 1915, atașatul militar al Germaniei în Statele Unite, căpitanul Franz von Papen, a primit ordine secrete de la Berlin: să submineze voința de a lupta a americanilor. Von Papen a început să pună la punct un aparat de propagandă în Statele Unite: germanii au preluat în secret controlul asupra unui ziar important

din New York, *Evening Mail*; oamenii lor de față au negociații să cumpere *Washington Post* și publicația ne-workeză *Sun*. Intermediarii politici, ziariștii coruși și detectivii necinstiti serveau cauza germană.

Dar după ce un submarin german a torpilat nava de pasageri britanică *Lusitania*, pe 7 mai 1915, ucigând 1 119 oameni, dintre care 274 americani, ambasadorul german a telegrafiat sumbru la Berlin: „Am putea la fel de bine să recunoaștem deschis că propaganda noastră de aici s-a prăbușit cu totul“. Americanii au fost înfuriați de atacul împotriva civililor; statutul politic și diplomatic al Germaniei în Statele Unite a fost grav afectat. Președintele Wilson a ordonat ca tot personalul Ambasadei Germaniei în Statele Unite să fie pus sub supraveghere. Secretarul de stat Robert Lansing a trimis agenți secerți să intercepteze con vorbirile diplomaților germani. Până la sfârșitul anului, von Papen și colegii lui atașați au fost expulzați din Statele Unite.

Când Hoover a sosit la Departamentul Justiției, O'Brien tocmai trimisese în judecată și condamnase un spion german, pe căpitanul Franz von Rintelen. Cazul a apărut pe primele pagini ale ziarelor. Von Rintelen sosise la New York cu câteva săptămâni înainte de scufundarea *Lusitaniei*, cu un pașaport elvețian fals. La ordinile înaltului comandament german, el a recrutat marinari ce leneveau în docurile din New York, naționaliști irlandezi radicali, un escroc de pe Wall Street și un congresmen betiv din Chicago, pentru planuri de sabotare a industriei de război americane printr-o combinație de fraude de afaceri și bombe incendiare. Dar căpitanul Von Rintelen a fugit din Statele Unite,

temându-se pe bună dreptate că planurile lui secrete vor fi demascate. Ofițerii serviciului secret britanic, care interceptau telegramele germanilor, l-au arestat de îndată ce a aterizat în Anglia, l-au interogat brutal în Turnul Londrei și l-au predat Departamentului Justiției, ca să fie pus sub acuzare și condamnat.

„America nu a mai fost niciodată martoră la ceva de genul acesta“, a spus președintele Wilson în fața Congresului, după arestarea căpitanului. „Nu cu mult timp în urmă, un astfel de lucru ne părea incredibil. Și pentru că era incredibil, nu ne-am pregătit deloc pentru el.“

Teroriștii și anarhiștii reprezentau „cele mai grave amenințări împotriva păcii și a siguranței națiunii noastre“, a spus președintele. „Asemenea creaturi ale patimii, ale lipsei de loialitate și ale anarhiei trebuie strivite... Pumnul puterii noastre trebuie să se abată de îndată asupra lor.“

J. Edgar Hoover și FBI aveau să devină instrumentele acelei puteri.

Capitolul 2

REVOLUȚIE

„Cred în putere“, a scris președintele Theodore Roosevelt în iunie 1908, în momentul în care a decis să creeze forța ce avea să devină FBI. Președinția lui a avut „mai multă putere decât orice altă instituție din orice mare republică sau monarhie constituțională din epoca modernă“, își amintea el cu mândrie. Catapultat în funcția de președinte de un asasin anarchist la începutul secolului XX, Roosevelt a luptat să consolideze democrația, să impună ordinea politică și să construiască o națiune bazată pe domnia legii.

Născută printr-o revoluție și dedicată libertății, America fusese sfâșiată de războiul civil, reunita și reconturată de migrațiile masive ale străinilor în căutare de libertate. La cumpăna dintre secolele al XIX-lea și XX, ultimele teritorii sălbatici și necontrolate din Vest erau pe cale să devină state. Frontierele explorării în munți și deserturi se închideau. În Statele Unite trăiau în jur de 76 de milioane de oameni, mai mult de jumătate în orașe mici și în sate. În timp ce America lupta pentru civilizarea granițelor sale, existau regiuni întinse în care nu domnea nici o lege; militari americanii

acționau ca șerifi și instruiau ajutoare de șerifi, în pericol să fie uciși de *desperados*.

În orașele Americii, generatoare de bani și de putere, de inovație și de informare, cartierele sărace erau ticsite de imigranți ce căutau libertate și avere în Lumea Nouă. În 1900, industria americană și muncitorii ei deveniseră cei mai mari creatori de capital de pe glob, realizând aproape un sfert din producția industrială a planetei. America a devenit un gigant, iar influența bogăției corporatiste a ajuns să fie și ea imensă; magnații industriei căutau să comande și să controleze milioanele de lucrători a căror muncă îi îmbogățise. În timp ce America devinea o forță planetară, fiecare nou val de imigranți din Lumea Veche alimenta teama de subversiune străină. Revoluționarii importau idei periculoase din Germania, Italia și Rusia. Broșurile și protestele lor fierbeau de mânie la adresa ordinii politice și economice americane. Minele, fabricile și atelierele din America erau pline de oameni care trăiseră mai demult sub regi și țari. Acești oameni visau la o lume mai bună. Cei mai radicali își imaginau moartea vechii ordini și apariția unei utopii politice, în care cei obidiți aveau să fie la conducere.

„A sosit vremea marilor revoluții sociale“, scria Roosevelt în 1895, an în care el a devenit șeful poliției din New York și în care s-a născut J. Edgar Hoover. „Cu toții încercăm să privim în viitor ca să prevedem acțiunea marilor forțe oarbe puse în mișcare de vasta revoluție industrială care are loc în secolul acesta. Nu știm ce să facem cu amplele deplasări de populație, cu expansiunea orașelor, cu neliniștea și nemulțumirea maselor.“

Una dintre marile forțe oarbe dezlănțuite în lume a fost anarhia, tinta anarhiștilor fiind să distrugă puterea însăși, să dărâme pilonii civilizației occidentale. Ei l-au asasinate pe președintele Franței în 1894, pe prim-ministrul Spaniei în 1897, pe împărăteasa Austriei în 1898, pe regele Italiei în 1900 – și pe președintele Statelor Unite, William McKinley, în 1901. Asasinarea lui McKinley l-a făcut pe Theodore Roosevelt președinte la doar 42 de ani, cel mai Tânăr din istoria Americii.

În primul discurs important pe care l-a rostit în fața Congresului, în decembrie 1901, Roosevelt declară că „anarhia este o crimă împotriva întregii umanități“. El a cerut legi noi, care să-i împiedice pe revoluționari și pe subversivi să trăiască în Statele Unite.

„Toți oamenii aceștia ar trebui să fie însemnați“

Președintele Roosevelt a gustat puterea imperială și i-a plăcut. El a acționat de unul singur când a săpat marele canal prin jungla din Panama; tot de unul singur a decis să trimítă întreaga flotă militară americană într-o demonstrație planetară de forță. Știa că străinii ar fi putut să riposteze atunci când America își proiecta puterea în întreaga lume. Dar în primii ani ai președinției sale, Roosevelt nu a avut o putere reală ca să combată crimele împotriva Statelor Unite. Departamentul său de Justiție abia învăța cum să impună domnia legii.

Creat în 1870, la cinci ani după încheierea Războiului Civil, Departamentul Justiției și conducătorul lui, procurorul general, aveau misiunea de a impune ordinea unei națiuni sfâșiate. Procurorul general și avocații lui s-au instalat nu departe de Casa Albă, la cele trei

etaje superioare de la Banca de Economii Freedman's – un loc murdar, care mirosea urât de la canalele colectoare ce treceau pe dedesubt – și acolo au rămas până la sfârșitul secolului al XIX-lea. Congresul le-a dat autoritatea de a depista și de a urmări în justiție crimele împotriva Statelor Unite, împreună cu importanța sumă de 50 000 de dolari pe an pentru acest scop important, dar nu a reușit să creeze și un cod federal de legi care să reglementeze cum trebuia să fie aplicată justiția.

Patru președinți din secolul al XIX-lea au folosit cea mai puternică forță privată de poliție, Agenția Națională de Detectivi Pinkerton, ca instrument de aplicare a legii, sursă de informații secrete și armă în lupta politică. „Am fost întotdeauna împotriva angajaților și plătirii detectivilor“, a scris procurorul general Benjamin Brewster în 1884, dar cu toate acestea a făcut-o. Fondatorul Agenției, Allan Pinkerton, condusese rețele de spionaj în timpul Războiului Civil și ajutase la crearea Serviciului Secret pentru președintele Abraham Lincoln. Detectivii lui lucrau pentru magnații otelului și ai căilor ferate, spionând, spărgând greve (și chiar capete), pentru a-i învinge pe organizatorii sindicali; ei plăteau informatori secriți, ale căror identități erau protejate prin nume de cod. Nu ezitau să încalce legea ca să impună legea sau să recurgă la violență în numele ordinii. În 1892, Congresul a interzis guvernului să mai încheie contracte cu această firmă după ce o confruntare izbucnită la oțelăria Carnegie din Homestead, Pennsylvania, s-a încheiat cu moartea a trei detectivi Pinkerton și a cinci muncitori.

CONTENTS

NOTA AUTORULUI..... 9

I. SPIONI ȘI SABOTORI

Capitolul 1. ANARHIE.....	17
Capitolul 2. REVOLUȚIE	24
Capitolul 3. TRĂDĂTORI	34
Capitolul 4. COMUNIȘTI	56
Capitolul 5. „CINE ESTE DL. HOOVER?“	66
Capitolul 6. LUMI INTERLOPE	88
Capitolul 7. „N-AU ÎNCETAT NICIODATĂ SĂ NE SUPRAVEGHEZE“.....	110
Capitolul 8. STEAGURI ROȘII.....	118

II. RĂZBOIUL MONDIAL

Capitolul 9. SPIONAJUL.....	131
Capitolul 10. JONGLERUL.....	145

Capitolul 11. INFORMAȚII SECRETE	162
Respect pentru amenințările secrete	
Capitolul 12. „SĂ STRANGULEZE STATELE UNITE“	170
Capitolul 13. LEGEA RĂZBOIULUI.....	191
Capitolul 14. MAȘINAREA DE DETECȚIE	208
Capitolul 15. ORGANIZÂND LUMEA.....	217
 III. RĂZBOIUL RECE	
Capitolul 16. NICI UN GESTAPO.....	225
Capitolul 17. O DEMONSTRATIE DE FORȚĂ	240
Capitolul 18. „FASCISMUL ROȘU“.....	250
Capitolul 19. ATAC SURPRIZĂ	256
Capitolul 20. PARANOIA.....	275
Capitolul 21. „PARCĂ AR FI ÎNCEPUT AL TREILEA RĂZBOI MONDIAL“	288
Capitolul 22. NICI URMĂ DE DECENTĂ	302
Capitolul 23. JOC FĂRĂ REGULI	316
Capitolul 24. UMBRA ALUNGITĂ.....	321
Capitolul 25. „SĂ N-AI ÎNCREDERE ÎN NIMENI“.....	338
Capitolul 26. COMPORTAMENT IMORAL.....	354
Capitolul 27. „CRIMA ERA LA MODĂ“	361
Capitolul 28. UN OM PERICULOS.....	372

Capitolul 29. UN REGIM AL TERORII	383
 Capitolul 30. „AI PUS SĂ FIE INTERCEPTAT ȘI TELEFONUL ACESTA?“	
Capitolul 31. „OMUL PE CARE MĂ BAZEZ“	419
Capitolul 32. EVIDENT ILEGALĂ	437
Capitolul 33. ARMA SUPREMĂ	459
Capitolul 34. DĂRÂMAREA TEMPLULUI	478
 IV. RĂZBOIUL ÎMPOTRIVA TERORISMULUI	
Capitolul 35. CONSPIRATORII	507
Capitolul 36. „BIROUL NU POATE SUPRAVIEȚUI“	527
Capitolul 37. CASTELUL DIN CĂRȚI DE JOC.....	542
Capitolul 38. „O STARE DE PERICOL CONTINUU“	555
Capitolul 39. PREȚUL TĂCERII	578
Capitolul 40. MOZAIC	604
Capitolul 41. ȘEICUL ORB	615
Capitolul 42. PUNCTE SLABE ÎN ARMURĂ	628
Capitolul 43. O ȚINTĂ UȘOARĂ	651
Capitolul 44. TOATE ARMELE NOASTRE	679

Capitolul 45. „DACĂ NU FACEM ASTA,**VOR MURI OAMENI“ și cărti..... 711****POSTFAȚĂ..... 741****NOTE. SURSE PRINCIPALE..... 745****INDEX 881**